

Laureátem letošní ceny Homo Homini je Abzas Media, ázerbajdžánský protikorupční server

8.3.2024 - Ondřej Lukáš | Člověk v tísni

Společnost Abzas Media (<https://abzas.org>) byla založena v roce 2016 a rychle se etablovala mezi nejvýznamnější online média v Ázerbájdžánu zaměřená na politiku, ekonomiku a lidská práva. Abzas Media vznikla jako přímá reakce na vlnu útoků na občanskou společnost, ke které došlo v roce 2014. Spoluzakladatelem a klíčovou osobou stojící za jejím vznikem je Ulvi Hasanli, obránce lidských práv a novinář, který od samotného založení společnosti působí jako její ředitel.

Primárním cílem Abzas bylo vždy vyšetřování korupce na nejvyšších úrovních. Již krátce po svém spuštění server zveřejnil články o korupčních kauzách ve vládních institucích, včetně osobních záležitostí prezidentovy rodiny. Jeho webové stránky byly následně opakovaně kyberneticky napadány a jeho novináři šikanováni.

Razie proti redakci

Nejsilnější zásah proti Abzasu přišel v listopadu 2023, kdy byli zatčeni Ulvi Hasanli, jeho zástupce Mahammad Kekalov a šéfredaktorka Sevinj Vagifqizi. V prosinci 2023 byla rovněž zatčena Nargiz Absalamova a v lednu 2024 Elnara Gasimova. Všichni byli umístěni do vyšetřovací vazby a obviněni z kriminálních činů, konkrétně ze „spiknutí s cílem nezákonně přivést peníze do země“. Policie tvrdí, že v kanceláři Abzas Media zajistila více než 40 000 EUR. Hasanli, Kekalov a Vagifqizi byli zadrženi na 4 měsíce, Absalamova na 3 měsíce, Gasimova na 2 měsíce a 17 dní. Dne 24. února byla vyšetřovací vazba Nargizy Absalamové prodloužena o další tři měsíce až do 29. května 2024.

V prohlášení zveřejněném na Facebooku společnost Abzas Media uvedla, že Hasanliho zatčení a razie byly součástí tlaku prezidenta Ilhama Alijeva na server v reakci na „řadu vyšetřování korupčních zločinů prezidenta a jím jmenovaných úředníků“.

Kromě této pětice byl policií zadržen a 13. prosince 2024 vzat do vazby známý investigativní novinář Hafiz Babali. Babali přispěl do Abzasu několika investigativními zprávami o korupci na vysoké úrovni ve stavebních a rozvojových projektech na nově získaných územích v Náhorním Karabachu. Ve vyšetřovací vazbě strávil tři měsíce.

Metoda kolektivního trestu

Trest postihl nejen zatčené novináře, ale i jejich rodinné příslušníky. Byly zmrazeny bankovní účty a majetky Ulvi Hasanliho, šéfredaktorky Sevinje Vagifqizi i novinářů Nargizy Absalamové a Hafize Babaliho, stejně jako jejich příbuzných osob vyslýchanych v rámci trestního řízení. Zatčení novinářů s rodinnými příslušníky nesměli komunikovat a všem byl vydán zákaz opustit území Ázerbájdžánu. Ačkoli byl zákaz komunikace s rodinnými příslušníky nedávno zrušen, další restriktivní omezení zůstávají v platnosti.

Primárním cílem Abzas bylo vždy vyšetřování korupce na nejvyšších úrovních. Již krátce po svém spuštění server zveřejnil články o korupčních kauzách ve vládních institucích, včetně osobních

záležitostí prezidentovy rodiny.

Represivní prostředí v Ázerbájdžánu v současnosti znemožňuje plnohodnotné působení přímo v zemi. V důsledku toho někteří zaměstnanci Abzas jsou nuceni vykonávat svou práci z exilu.

Dne 1. února 2024 společnost Abzas Media jmenovala svou novou šéfredaktorkou ázerbájdžánskou investigativní novinářku Leylu Mustafajevovou, která v současnosti žije v Německu. Do širokého povědomí se dostala díky své novinářské činnosti kolem uvěznění jejího manžela, novináře Afgana Mukhtarliho. Mustafajeva byla rovněž redaktorkou projektu monitorování médií Fakt Yoxla v letech 2019-2023.

Leyla Mustafajeva přijede do Prahy cenu převzít. K tomu dojde v úterý 19. března 2024 večer na slavnostním galavečeru v pražské Křižovatce, který zároveň zahájí další ročník festivalu filmů o lidských právech Jeden svět. Živý přenos ceremonie bude možné sledovat online na kanálech Člověka v tísní.

* *

Kontakt pro více informací: Ondřej Lukáš, Mediálního koordinátor Člověka v tísní - Centra pro lidská práva a demokracii, ondrej.lukas@clovekv tisni.cz, +420 776 186 529, www.clovekv tisni.cz.

<https://www.clovekv tisni.cz/laureatem-letosni-ceny-homo-homini-je-abzas-media-azerbajdzansky-proti-ikoru pcni-server-11237gp>